

ZPRÁVA O STAVU A VÝVOJI ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ZA ROK 2022

DEZA, a. s. je výrobcem základních organických látek určených pro další průmyslové využití. Trvale odpovědnému přístupu v komplexní ochraně životního prostředí, protihavarijní připravenosti, provozní bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, je věnována maximální péče.

Představení společnosti

DEZA, a.s., je výrobcem základních aromatických uhlovodíků a dalších chemických látek s více než 130 letou tradicí. Patří mezi významné podniky na světě v oboru zpracování černouhelného dehtu a surového benzolu. Neustálou obnovou a modernizací používaných výrobních technologií se společnost snaží snižovat vliv chemické výroby na životní prostředí.

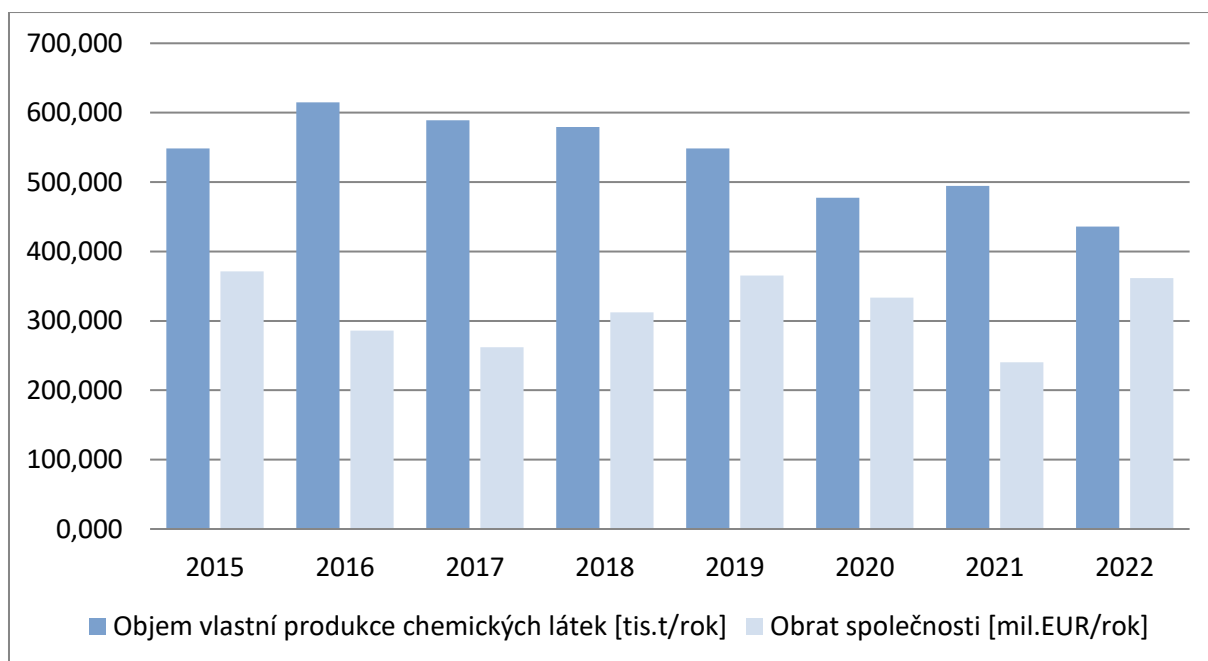
Snižování dopadů výrobní činnosti na životní prostředí a důvěra veřejnosti jsou výsledkem správně nastaveného systému managementu. Celosvětově uznávané standardy ISO 9 001 (QMS), ISO 14 001 (EMS) a 45 001 (HSMS) jsou ve společnosti DEZA, a.s. certifikovány a pravidelně přezkoumávány. Současně je zaveden 50 001 (EnMS).

Portfolio produktů je velmi široké. Společnost DEZA, a.s. vyrábí aromatické uhlovodíky – benzen, toluen, směs xylenů, dále fenolické látky a polyaromatické uhlovodíky jako např. naftalen, anthracen, karbazol, pyren a dehtové oleje. Z naftalenu je vyráběn ftalanhydrid a následně estery, z anthracenu je produkován anthrachinon.

Významným výrobkem je černouhelná smola, která je do zámoří expedována přes firemní překladiště v polském Świnoujście. Chemické výroby jsou provozovány v sídle společnosti ve Valašském Meziříčí a dále v odlučeném provozu Organik v Otrokovcích. Pro dceřinou společnost CS CABOT spol. s r.o. je vyráběna základní surovina pro výrobu sazí.

DEZA, a.s. má moderně řešenou výrobu energií z konvenčních i alternativních paliv, řízené čištění odpadních vod fyzikálně chemickými a biologickými procesy. K minimalizaci produkce nebezpečných odpadů je uplatňována podniková spalovna průmyslových odpadů.

Společnost DEZA, a.s. je dlouhodobým účastníkem programu Odpovědné podnikání v chemii. Tuto celosvětovou iniciativu, vedoucí k dosažení vysoké úrovně ochrany zdraví a bezpečnosti zaměstnanců, obyvatel a životního prostředí, aktivně podporuje. V roce 2020 bylo osvědčení Responsible Care obhájeno již po deváté v řadě, s právem užívat logo RC do října roku 2024.

Investice a rozvoj

Přijatý závazek k neustálému snižování dopadů z provozované činnosti a poskytovaných služeb na životní prostředí a zdraví lidí je pravidelně promítnut do investičního plánu technického rozvoje. V roce 2022 byly dokončeny nebo investičně podpořeny následující ekologicky smýšlející projekty a záměry:

- Rekonstrukce kotle D1 a úpravy denitrifikace spalin na kotli K2 teplárny
- Úpravy hermetizace exhalací na výrobních provozech Fenoly a MTVCH
- Hermetizace provozu Estery VM v souvislosti s intenzifikací této výroby
- Náhrada hořáků plynových provozních pecí za nízkoemisní typu LowNOx
- Snižování emisí NO_x pomocí SNCR na spalovně průmyslových odpadů
- Optimalizace drtící linky a obnova zdvihacího zařízení spalovny odpadů
- Modernizace turbodmychadla jako zdroje vzduchu pro parciální oxidaci
- Kontinuální monitoring vypouštěných vod a pořízení průtokového analyzátoru

Investice [mil. Kč]	2019	2020	2021	2022
Obnovovací	57,4	65,1	84,9	169,9
Rozvojové	144,2	138,1	69,8	138,0
Ekologické	343,9	123,6	122,4	89,1
Celkem	545,6	326,8	277,1	397,0

V posledních 10 letech bylo do ekologizace zařízení investováno více než 1,158 miliardy korun. Dlouhodobě tak podíl investic do ekologie představuje téměř 32 % nákladů.

Provozní výdaje, související s ekologizací zařízení, dosáhly v roce 2022 nákladů 480,5 mil. Kč. Dalších 5,2 mil. Kč bylo vynaloženo na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Ochrana ovzduší

DEZA, a.s. je provozovatelem více než 60 stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší, provozovaných v souladu se závaznými podmínkami provozu a ve shodě s požadavky na nejlepší dostupné techniky (BAT), současně vyjádřené v evropských referenčních dokumentech (BREF).

Celkové emise do ovzduší v roce 2022 a v letech předchozích jsou následující:

Ukazatel [t/rok]	2019	2020	2021	2022
Oxidy síry (SO ₂)	834,684	940,577	1074,034	1082,226
Oxidy dusíku (NO _x)	582,490	540,735	636,603	610,498
Oxid uhelnatý (CO)	82,212	77,475	46,815	38,084
Oxid uhličitý (CO ₂)	314 670	308 839	305 647	269 528
Tuhé znečišťující látky (TZL)	14,469	13,635	14,790	13,387
Těkavé organické látky (VOC)	18,092	16,549	14,790	10,385
Emise VOC na produkci výroby [%]	0,0033	0,0035	0,0029	0,0024

Emisní úroveň je periodicky ověřována jednorázovými měřeními, prováděnými akreditovanými laboratořemi. Na významných zdrojích jsou uplatňovány kontinuální emisní monitorovací systémy. Náklady za ověřování úrovně emisí dosáhly v roce 2022 výše 1,142 mil. Kč.

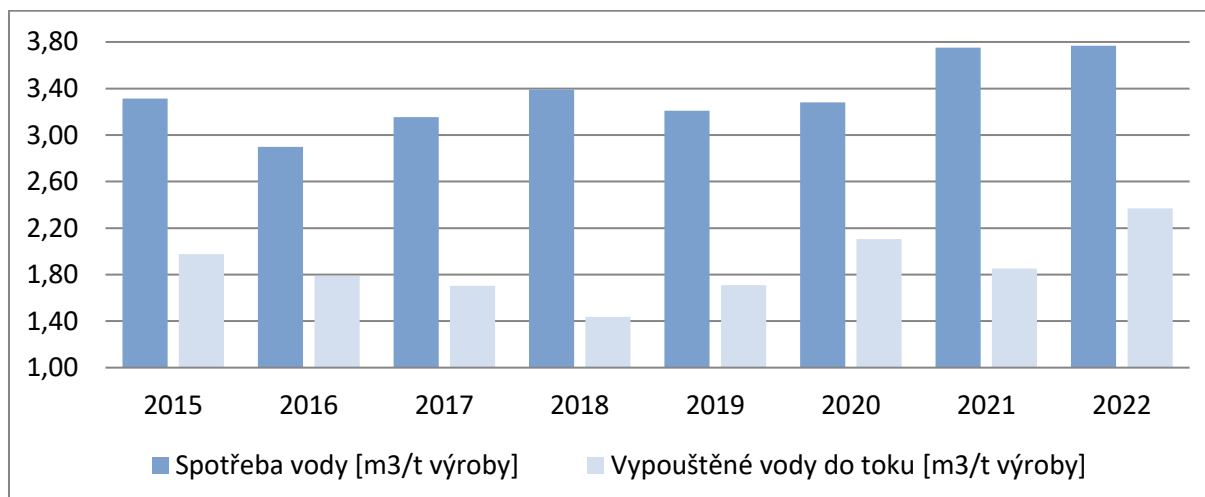
Od roku 2005 je DEZA, a.s. zařazena do evropského systému obchodování s emisními povolenkami skleníkových plynů. Za rok 2022 dosáhly tyto emise CO₂ úrovně 254 285 tun.

Ve vazbě na záměr denitrifikace spalovny průmyslových odpadů a rozšíření systému hermetizace o výrobu Estery VM, se předpokládá další snížení úrovně oxidů dusíku a těkavých organických látek.

Ochrana vod

Prioritou DEZA, a.s. v oblasti ochrany vod je minimalizace dopadů technologických odpadních vod z provozů na kvalitu vody, vypouštěné do recipientu. Za tímto účelem je provozováno vícestupňové chemické a biologické čištění průmyslových odpadních vod, které splňuje požadavky nejlepší dostupné techniky pro vypouštění vody z chemického průmyslu (BAT CWW). Provedená intenzifikace biologické čistírny s náklady ve výši 438 mil. Kč, zahrnující předřazenou tlakovou flotaci, kaskádovou aktivaci a terciální stupeň čištění vod, plánovaně přejde do trvalého provozu na konci roku 2023.

Postupné zavádění technik ke snižování úrovně emisí často vede ke zvyšování spotřeby zdrojů, zejména napájecí vody k výrobě tepla a užitkové vody, vynucené přijatými ekologickými opatřeními.

Pravidelně a dlouhodobě je prováděn monitoring podzemních vod. V areálu ve Valašském Meziříčí je provozována hydraulická bariéra, tvořená 11 aktivními vrty, 5 vrty vnitřní linie a 13 monitorovacími vrty, jejichž účelem je zamezení kontaminace podzemních vod mimo výrobní areál.

Celkové emise do povrchových vod v roce 2022 a v předchozích letech ukazuje následující tabulka:

Ukazatel [t/rok]	2019	2020	2021	2022
Chemická spotřeba kyslíku (CHSK _{Cr})	29,211	21,238	14,911	14,602
Sloučeniny fosforu (P celk.)	0,360	0,195	0,363	0,177
Sloučeniny dusíku (N anorg.)	24,924	2,341	2,164	1,402
Rozpuštěné anorganické soli (RAS)	723,3	643,8	762,5	673,6
Nerozpuštěné látky (NL)	7,157	4,022	3,341	3,528

Pro vypouštění odpadních vod do vod povrchových, stanovené závaznou podmínkou provozování, jsou stanoveny emisní limity v souladu s požadavkem na dobrý stav vodního toku.

Průmyslové odpady

Výrobní provozy na sebe logicky navazují tak, že vedlejší a zpravidla méně uplatnitelné produkty jsou jinde zužitkovány jako cenný surovinový zdroj chemických výrob, až v konečné fázi energeticky zhodnoceny jako alternativní palivo. K minimalizaci produkce vznikajících nebezpečných odpadů je uplatňována spalovna průmyslových odpadů s utilizací tepla, současně provozovaná jako nejlepší dostupná technika (BAT WI). K tepelnému zpracování na spalovně jsou rovněž přijímány problematických odpady z regionu. Až nespalitelné, materiálově přepracovatelné nebo jinde lépe uplatnitelné odpady a vedlejší produkty jsou předávány specializovaným firmám.

Dlouhodobým cílem společnosti DEZA, a.s. je minimalizace produkce odpadů s trvalým záměrem jejich opětovného využití. Celková produkce odpadů dlouhodobě osciluje kolem úrovně 2,57 %, vztážená k jednotkové produkci relevantní výroby a je uvedena v následující tabulce:

Ukazatel [t/rok]	2019	2020	2021	2022	
Produkce	nebezpečné odpady	9 528	8 561	7 885	6 546
	ostatní odpady	18 240	12 935	2 985	8 189
	odstraněno na spalovně	7 569	7 902	7 698	6 671
	celková produkce	27 768	21 496	10 842	14 736
	na jednotku relevantní výroby [%]	5,06	3,77	2,19	2,69

Zařízením určeným k nakládání s odpady bylo v roce 2022 předáno celkem 9 691 tun odpadů, z toho více než 64,2 % bylo materiálově využitelných a jen 4,8 % odpadů bylo posuzováno jako nebezpečných.

Chemická legislativa

Sílící tlak environmentálních opatření v rámci European Green Deal se v rámci chemické legislativy odráží v přijetí Strategie pro chemické látky (CSS). Lze předpokládat, že revize nařízení REACH a nařízení CLP zahájená Evropskou Komisí vyvolá další dopady na chemický průmysl. Byla proto ustanovena interní pracovní skupina, která se zabývá dopady a identifikační opatření, vyplývající ze Zelené dohody.

DEZA, a.s. je aktivním členem sektorových skupin a konsorcií v rámci CEFIC (sdružení pro chemický průmysl), které spojuje společné úsilí o monitorování dění kolem jednotlivých chemických látek a omezení, navrhovaných Evropskou Komisí či nejrůznějšími nevládními organizacemi.

V roce 2021 se DEZA, a.s. stala členem skupiny „Creosote Council Europe“ s cílem obnovit výrobu a prodej biocidního přípravku kreosot. Je dobrou zprávou, že byl kreosot opětovně loni v říjnu schválen jako aktivní látka s platností do 31. 10. 2029. Předmětné schválení je podmíněno omezením na použití pro ošetření dřevěných železničních pražců a sloupů elektrického a telekomunikačního vedení, a to pouze v členských státech uvedených v seznamu, zveřejněném na internetových stránkách ECHA. V současné době čeká DEZA na své první národní schválení kreosotu coby biocidního přípravku. Po získání povolení budeme moci kreosot dodávat do vybraných zemí v EU.

Spotřeba energií

Spotřebu energií v posledních letech dokladuje následující přehled:

Energie [GJ/rok]	2019	2020	2021	2022
Spotřeba tepelné energie	2 042 154	2 021 872	2 054 799	1 692 110
Nákup elektrické energie	165 697	104 093	103 228	86 343
Výroba elektrické energie	117 623	180 958	176 239	156 730
Celková spotřeba energií	2 207 851	2 125 965	2 158 027	1 778 453

Na podnikový systém centrálního zásobování teplem jsou napojeny místní firmy, zprostředkovaně i domácnosti. V roce 2022 bylo externím odběratelům předáno celkem 245 TJ tepla, což je asi 12,7 % celkové produkce. Přebytečné a dále nevyužité teplo slouží k výrobě elektrické energie. Zdrojem tepla jsou chemické výroby, ale i komerční paliva a alternativní paliva z chemických výrob a dále vysoce výhřevné odpady nebo koncové odpadní plyny.

Na teplárně je provozována denitrifikace spalin technikou SNCR, polosuchá metoda odsíření a odprášení spalin na rukávovém filtru. Tato ekologická opatření, posuzované jako nejlepší dostupné techniky (BAT LCP), přispěly k dodržení zpřísněných emisních limitů, platných od 18. srpna 2021, a současně vedou ke snížení dopadů na životní prostředí při výrobě tepla.

Implementace energetického informačního systému ENERGIS, i zavedení energetického systému managementu hospodaření s energií

v souladu s nornou ČSN EN ISO 50 001 a stanovení akčních cílů vede k postupnému snižování energetické náročnosti provozovaných činností, které vykazují v posledních letech sestupný trend.

Společensky prospěšné aktivity

Při rozvoji společenských vztahů DEZA, a.s. respektujeme informační otevřenost. Veřejnost informujeme o svém vlivu a komplexní ochraně životního prostředí. Investiční záměry jsou včasně projednávány s odbornou veřejností i veřejnoprávními orgány. Jsme významným zaměstnavatelem v regionu. Svým zaměstnancům nabízíme řadu nadstandardních benefitů a vytváříme bezpečné pracovní podmínky a jistoty dobrého zaměstnavatele. O dění ve firmě informujeme v periodiku Valašský chemik.

Sponzorské aktivity jsou zaměřeny především na vybrané zájmové skupiny (sportovní výchovu mládeže, kulturní a charitativní projekty) s cílem propagovat a vysvětlovat úlohu chemického průmyslu v našem každodenním životě, i v budování vyspělé ekonomiky. V roce 2022 jsme podpořili vybrané žádosti a vynaložili finanční prostředky ve výši 1,548 mil. Kč. Spolupracujeme s odbornými středními školami v regionu a podporujeme studenty ve studiu těchto oborů.

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

Bezpečnost a hygiena práce jsou zajišťovány na bázi systémového řízení, kde dochází k opakovaným školením zaměstnanců a k celkové osvětě v této oblasti. Následně dochází ke kontrolní činnosti vedoucími pracovníky společnosti. Nepozornost a podcenění rizika jsou hlavními příčinami incidentů.

V roce 2022 bylo zaznamenáno 9 pracovních úrazů s následnou pracovní neschopností, z toho žádný úraz nebyl smrtelný a byla registrována jedna nemoc z povolání. Nejvíce úrazů bylo zapříčiněno mechanickými riziky (s důsledkem poranění končetin).

Pracovní úrazy zaměstnanců	2019	2020	2021	2022
Počet pracovních úrazů	18	16	14	9
Frekvence úrazů ¹⁾	11,2	10,0	8,8	5,8
Četnost úrazů ²⁾	1,76	1,56	1,38	0,90

Poznámky: ¹⁾ počet úrazů na milion odpracovaných hodin; ²⁾ počet úrazů na 100 zaměstnanců

Hygiena práce je zajišťována monitoringem pracovních pomůcek, měřením koncentrace škodlivin v pracovním prostředí, prováděném vlastní akreditovanou analytickou laboratoří. Zjištěné výsledky jsou podkladem pro kategorizaci prací a jsou promítnuty do plánu nápravných opatření.

Prevence a provozní bezpečnost

S ohledem na množství a rizikovost skladovaných chemických látek se řadí provozovny DEZA, a.s. mezi objekty, na které jsou kladeny zvýšené požadavky na prevenci vzniku závažných havárií. V technologii se proto uplatňují akční a pasivní prvky preventivní ochrany, které umožňují včasnou detekci nestandardních stavů a umožňují vhodné provedení adekvátních opatření, vedoucích k zamezení havarijní situace. Současně chemické provozy plní požadavky na nejlepší dostupné techniky (BAT LVOC).

Každoročně probíhají pravidelné nácviky havarijní připravenosti, zpravidla za účasti podnikového hasičského záchranného sboru, který se rovněž podílí na dobrovolném systému TRINS. Je tak veřejnosti nabízena nepřetržitá pomoc při řešení mimořádných situací spojených s přepravou, nakládáním či skladováním nebezpečných látek na území ČR.

Identifikační údaje

Obchodní jméno: **DEZA, a.s.**
 Sídlo společnosti: Masarykova 753
 Krásno nad Bečvou
 757 01 Valašské Meziříčí
 Provoz Organik: třída Tomáše Bati 1764
 765 02 Otrokovice
 DEZA Polska: ul. Bunkrowa 1
 Nabrzeze Chemikow
 72-602 Świnoujście
 Identifikační číslo: 00011835
 VAT: CZ 00011835
 Telefon: +420 571 69 1111 (recepcce)
 +420 571 69 2110 (dispečink)
 Datová schránka: av3cdzk
 Email: info@deza.cz
 Webová stránka: www.deza.cz

Responsible Care
 OUR COMMITMENT TO SUSTAINABILITY

Responsible Care (RC)
 od roku 1994

Systemy integrovaného řízení a certifikáty

ČSN EN ISO 9001 (QMS)
 od roku 1996

ČSN EN ISO 14001 (EMS)
 od roku 2012

ČSN ISO 45 001 (HSMS)
 od roku 2021